

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס תגובות לאימפריה האשורית בספרות הנבואה

שון-זליג אסטר, מח' לתנ"ך

The Assyrian Empire in Biblical Prophetic Literature

08-6810-01

הרצאה	סוג הקורס:
2	היקף נ"ז:
תשפ"ה	שנת לימודים:
ב	סמסטר:
ג 10:00-12:00	יום ושעה:
אחרי השיעור ובתיאום	שעת קבלה:
Shawn-Zelig.Aster@biu.ac.il	מייל מרצה:
	קישור לאתר מודל:

תיאור הקורס ותוצרי למידה

תקציר הקורס

בקורס נקרא בעיון קטעים מספרי ישעיהו ונחום בראיה היסטורית. נתמקד ביחס המשתנה של הנביאים לאימפריה האשורית. חשוב להבין שאמפריה זו היתה הראשונה בתולדות האיזור שפירקה ממלכות בארץ-ישראל, והמשיכה לשלוט באיזור במשך מאות שנים. לכן, היא הציבה אתגר פוליטי ותיאולוגי לנביאי ישראל, אשר ראו בנוכחותם של ישראל באדמתם מעשה א-להי. בקורס נתחכה אחרי תגובותיהם המשתנות לאימפריה ולאתגרים שהציבה.

תוצרי הלמידה

1. הלומדים יגדירו את האתגר התיאולוגי שניצב בפני נביאי ישראל, בד בבד עם האתגרים הפוליטיים שנוצרו, כתוצאה מהשתלטות האימפריה האשורית על המרחב של ארץ-ישראל וסוריה בין אמצע המאה השמינית לפנה"ס לבין סוף המאה השביעית לפנה"ס.
2. הלומדים ינתחו איך ספרות הנבואה הגיבה להשתלטות הזו, באמצעות קריאה צמודה בספרות הנבואה תוך הכרת המאורעות ההיסטוריים הרלוונטיים.
3. הלומדים יעריכו את הגישות המשתנות בספרות הנבואה להתמודדות עם האתגרים הללו.
4. הלומדים ישקלו את משמעות הלקחים ההיסטוריים לימינו. המרצה איננו מתכוון לנסות לעצב את דעותיהם הפוליטיות של הסטודנטים, מפני שאין מקום באקדמיה לניסיונות לכפות דעות פוליטיות של המרצים על הסטודנטים.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים: (להרחבה)

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת
1	מבוא לתולדות האימפריה האשורית במאה השמינית לפנה"ס	לאחר הרצאת פתיחה, יצטרכו הסטודנטים לעיין בספר <i>אסופת כתובות היסטוריות</i> ולמקם חלק מן הכתובות האשוריות על ציר הזמן.	מ' כוגן, <i>אסופת כתובות היסטוריות</i> , (מוסד ביאליק, תשס"ג)
2	האתגר הרעיוני בשלטון האשורי	בבית, הסטודנטים יצטרכו להכין מצגות על בסיס מאמרים של חיים תדמור הדנים באספקטים שונים	חיים תדמור, <i>אשור, בבל, ויהודה</i> (מוסד ביאליק והחברה לחקירת א"י ועתיקותיה, 2002)

	של האדיאולוגיה האשורית		
Shawn Zelig Aster, "Assyria and Its Image in Hosea," <i>Oxford Handbook of Hosea</i> , ed. Brad Kelle (Oxford University Press, 2023), pp. 37-53	בשעור ננתח יחד קטעים מהושע פרקים ט ויב המציגים את מסע השגרירים מישראל לאשור	דרכי העברתן של האידיאולוגיה האשורית לישראל (ואח"כ ליהודה) באמצעות השגרירים, ותגובת הנביא הושע לתופעת השגרירים	3
Shawn Zelig Aster, <i>Reflections of Empire</i> (SBL, 2017), 41-80	הלומדים יתבקשו להכין בבית את ישעיהו פרק ו, ולהציג בכיתה את שלשת החלקים של הפרק.	התגובה הראשונית של ישעיהו להשתלטות האשורית בישעיהו פרק ו	4
Machinist, Peter. "Ah Assyria (Isaiah 10:5ff) Isaiah's Assyrian Polemic Revisited." Pages 183–218 in <i>Not Only History: Proceedings of the Conference Held in Honor of Mario Liverani, Sapienza, Universita di Roma, Dipartimento di Scienze dell'Antichità, 20–21 April 2009</i> . Winona Lake, IN: Eisenbrauns, 2016.	הלומדים יכתבו חיבור מסכם המזהה את הסיבות בגינן ישעיה מגדיר את האמפריה האשורית כאויב ה', אחרי שראה בה שליח ה'	תגובת ישעיהו להשתלטות האשורית על ממלכת ישראל בישעיה פרק י, פס' ה עד פרק יא פס' י	5-6
Aster, <i>Reflections of Empire</i> , pp. 154-170	הלומדים יכתבו חיבור אחרי השיעור בו הם מסכמים את הטכניקות של "קריאה חתרנית" בטענות האשוריות אותן ראינו בנבואות השונות	פרק לא, והנבואה נגד מרד יהודה באשור בשנת 714	7
אסטר, "אחת זו דיבר סנחריב", <i>שנתון למקרא יט</i> (תשס"ט) 105-124	הלומדים יציגו בשעור מצגות בהן הם מבארים את הגישה של הנביא לאשורים בקטעים שונים של הסיפור הנבואי בפרקים לו-לז	פרקים לו-לז ומלחמת סנחריב ביהודה	8

<p>Aster, <i>Reflections of Empire</i>, 275-315</p>	<p>אחרי השעור הלומדים יכינו מערך שעור עצמאי, מותאם לתיכון, במסגרתו בוחרים קטע מישעיה פרק א ללמידה בתיכון</p>	<p>"ואחרי ככלות הכל", תגובת ישעיהו לתבוסת יהודה ב701 בישעיה פרק א</p>	<p>9</p>
	<p>הלומדים יציגו חיבור מסכם הבנוי על החיבור בשבוע מס' 7, הבודק את השינויים בתגובות הנביא להשתלטות האשורית בפרקים השונים שנלמדו</p>	<p>שתי תגובות להנצחת האימפריה האשורית בפרק ב בישעיה</p>	<p>10</p>
<p>שימוש באתר Royal Inscriptions of the Neo-Assyrian Period</p>	<p>הלומדים יגדירו בעצמם את הרקע ההיסטורי לנבואה זו על סמך הכתובות האשוריות הרלוונטיות</p>	<p>ישעיה פרק כא, פס' יג-טז, "משא בערב" ורקעו ההיסטורי</p>	<p>10</p>
<p>Daniel Timmer, "Nahum's representation of and response to Neo-Assyria," <i>Bulletin for Biblical Research</i> 24,3 (2014) 349-362.</p>	<p>הסטודנטים יכינו קטעים מן הפרק ויציגו בשעור</p>	<p>נחום פרק א</p>	<p>11</p>
<p>Machinist, Peter, "The Fall of Nineveh in Comparative Ancient Perspective," <i>Assyria</i> 1995j, ed. S. Parpola and R. Whiting (Helsinki, 1997), 179-196.</p>	<p>לאחר השעור, הסטודנטים יצטרכו לבנות תרשים זרימה של הרעיונות בפרק ב, ולהגיש אותו</p>	<p>נחום פרק ב, והשוואות לפרק יא בישעיה</p>	<p>12</p>
<p>Machinist, Peter, "Nahum as a Prophet and as a Prophetic Book,</p>	<p>הסטודנטים יכינו שאלות מסכמות המשוות בין גישת ישעיהו לבין גישת</p>	<p>נחום פרק ג והקינה העליזה על נינוה</p>	<p>13</p>

<p>Some Reconsiderations," <i>The Books of the Twelve Prophets; Minor Prophets, Major Theologies.</i> Edited by Heinz-Josef Fabry. Leuven; Paris; Bristol, CT: Peeters, 2018, pp. 103-129</p>	<p>נחום, ויציגו אותן בשעור האחרון</p>		
		שעור מסכם וחזרה	14

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

הערכה מעצבת

הסטודנטים יכינו לפחות חמש מטלות, כפי שמפורט לעיל, ויגישו באתר מודל. אין אפשרות להגיש מטלות אחרי השבוע ה-14 ללימודים.

ציון סופי

הגשת חמש מטלות באתר מודל לפני השבוע ה-14 לסמסטר: 50%
מבחן מסכם הכולל חיבורים קצרים לשאלות שהוגדרו מראש: 50%

דרישות הקורס

נדרשת נוכחות לפחות ב-11 מתוך 14 השעורים
נדרשת הגשת מטלות והשתתפות פעילה.

דרישות קדם

סטודנטים חייבים להגיע לקורס עם יכולת קריאה בספרות הנבואה בתנ"ך. סטודנטים ללא רקע כלשהו בתנ"ך צריכים ללמוד קורסי מבוא לפני הגעתם לקורס זה.

ביבליוגרפיה: תכנים עדכניים לעיון בקריאה, צפיה והאזנה

ביבליוגרפיה מפורטת לעיל.